

Jak chtěl Rufin vidět Boha

Rufin byl světec a byl na to jaksepatří pyšný. Jelikož toužil spatřit Boha, přirozeně jej velmi potěšilo, když k němu Bůh jednou ve snu promluvil: „Rufine, chceš mě spatřit a opravdu mě vlastnit?“ „Samozřejmě, že ano. Přesně na tuto chvíli jsem čekal. Spokojil bych se i jen s kradným pohledem na tebe...“ „Dobrá tedy, Rufine. Obejmu tě na vrcholu hory – daleko od všech lidí a věcí.“

Když se druhého dne světec Rufin probudil, srdce mu po tak neklidné noci mohlo vyskočit z hrudi. Pohled na horu a představa, že uvidí Boha tváří v tvář, jej přiměly vstát z lůžka. Potom začal nedočkavě přemítat, jakým darem by Boha potěšil. O tom nebylo pochyb. Bůh určitě nějaký dárek očekává. Ale co by mohl nabídnout, aby to bylo Boha hodno? „Už vím,“ řekl si, „přinesu mu svůj nový džbán. Má velkou cenu a bude se mu moc líbit... Ale nemohu jej přinést prázdný. Musím ho něčím naplnit.“ Na notnou chvíli se zamyslel. Čím by mohl naplnit vzácný džbán? Zlatem? Stříbrem? Diamanty a drahokamy? Bůh to koneckonců všechno stvořil, a zaslouží si tudíž mnohem vzácnější dar.

Už to mám. Nabídnu Bohu své modlitby. Určitě je od takového světce, jako jsem já, očekává. Nabídnu mu modlitby, pomoc a službu druhým, almužny, utrpení, oběti a dobré skutky... Rufin se cítil spokojený. Konečně objevil, co Bůh očekává. Rozhodl se přidat ještě více modliteb a dobrých skutků, aby jich shromáždil uspokojivý počet. Během následujících týdnů si poznamenal každou modlitbu a každý dobrý skutek a za každý z nich vložil do džbánu jeden kamínek. Až se naplní po okraj, vystoupí s ním na horu a nabídne jej Bohu. Když se už do džbánu nevešel ani kamínek, vydal se Rufin směrem k hoře. Na každém kroku

si opakoval slova, jež Bohu předložil. „Podívej, Pane. Líbí se ti můj drahocenný džbán? Pevně doufám, že se ti líbí a že tě potěší všechny moje modlitby, oběti a skutky, které jsem nashromáždil a které ti nyní nabízím. A prosím tě, abys mě objal.“

Rufin hbitě stoupal k hoře, kde ho čekala schůzka s Bohem. Opakoval si svou řeč a chvíle se očekáváním, až dospěl na vrchol hory. Ale kde je Bůh? Nikde ho nebylo vidět. „Bože, kde jsi? Pozval jsi mě a já jsem splnil své slovo. Jsem zde, ale kde jsi ty? Nesmíš mě zklamat. Ukaž se mi, prosím!“ Světec se v zoufalství vrhl na zem a propukl v pláč. Náhle zaslechl z nebe silný hlas: „Kdo je to tam dole? Proč se přede mnou schováváš? Jsi to ty, Rufine? Nevidím tě. Proč se skrýváš? Co jsi položil mezi nás?“ „Ano, Pane. Jsem to já, Rufin. Tvůj světec. Donesl jsem ti tento překrásný džbán. Obsahuje celý můj život. Přinesl jsem jej pro tebe.“ „Ale já tě nevidím! Proč se schováváš za ten obrovský džbán? Nevidíme na sebe. Toužím tě obejmout. Zahod' jej co nejdál. Odstraň jej z mých očí. Zahod' ho daleko. Vysyp ho.“ Rufin nemohl uvěřit vlastním uším. Měl rozbít svůj nádherný džbán a vysypat z něj všechny kamínky? „Ne, Pane. To se džbánem nemůžu udělat. Přinesl jsem jej výhradně pro tebe. Naplnil jsem jej svými...“ „Zahod' jej, Rufine. Daruj jej někomu jinému, ale zbav se jej. Toužím tě obejmout, Rufine. Miluji tě.“

Při hledání Boha spoléhám na zásluhy, které znemožňují autenticitu setkání...

Občas si myslím, že si Boha získám svými „nabídkami“, místo abych jej přijal jako opravdový dar. Možná mi to dává zabrat, protože...

Bůh se mi dennodenně dává v každé věci a osobě. Přijímám to jako čistou milost?

José Carlos Bermejo

– Příběhy pro uzdravení duše

Prameny, odkazy

Jeruzalémská Bible; Felix Porsch – Evangelium sv. Jana – Malý stuttgartský komentář; Petr Mareček – www.biblickedilo.cz;

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti. Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

biblický program brněnské diecéze 2010 - 2013

www.vezmiacti.cz

4. neděle postní – cyklus B

18. března 2012

Ježíš řekl Nikodémovi: ¹⁴„Jako Mojžíš vyvýšil na poušti hada, tak musí být vyvýšen Syn člověka, ¹⁵aby každý, kdo věří, měl skrze něho život věčný. ¹⁶Neboť tak Bůh miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. ¹⁷Bůh přece neposlal svého Syna na svět, aby svět soudil, ale aby svět byl skrze něho spasen. ¹⁸Kdo v něho věří, není souzen; kdo nevěří, už je odsouzen, protože neuvěřil ve jméno jednorozeného Syna Božího. ¹⁹Soud pak záleží v tomto: Světlo přišlo na svět, ale lidé měli raději tmu než světlo, protože jejich skutky byly zlé. ²⁰Každý totiž, kdo páchá zlo, nenávidí světlo a nejde ke světlu, aby jeho skutky nebyly odhaleny. ²¹Kdo však jedná podle pravdy, jde ke světlu, aby se ukázalo, že jeho skutky jsou vykonány v Bohu.“

Jan 3,14-21

Úvod k meditaci

Pohledem na vyvýšeného měděného hada byl uštknutý zachráněn. My uštknutí hadem – zlým duchem – v hříchu potřebujeme pohled, pohled velice silný, pohled uzdravující. Tím vyvýšeným na kříži se stane právě Ježíš. Vyvýšený proto, aby každý, kdo na něho pohlédne, měl skrze něho život věčný. Náš pohled je zástupný akt celé naší svobody. K nabízené spáse v Kristu Ježíši ukřížovaném se musíme přihlásit!

Uctívej nyní a často svatý kříž – připomínku stále trvalé nabídky Boha dát nám v lásce spásu. Ale současně probouzej v sobě v pohledu na kříž celistvý akt svobodného rozhodnutí a uskutečňování všeho tak, aby to nejen nepřekázelo spáse, ale spíše, aby ji víc přibližovalo.

Výklad biblického textu

Kontext: Evangelní text náleží k úryvku, který líčí setkání Nikodéma s Ježíšem (Jan 3,1-21). Nikodém náležel do náboženské skupiny farizejů a byl zřejmě členem velerady, která byla nejvyšším úřadem v Izraeli. Sám Ježíš jej označuje jako „učitele Izraele“ (Jan 3,10). Pro tohoto významného člověka není pod jeho důstojnost, aby šel na návštěvu za tímto Galilejcem. Od Ježíše nezádá další znamení, nýbrž je hluboce zasažen mocnými Ježíšovými činy. Nikodém přichází k Ježíšovi v noci. To vyjadřuje Nikodémovu opatrnost a snad i poukazuje na jeho strach. Je dobré si všimnout, že když se Nikodém později účastní Ježíšova pohřbu, připomíná se jeho noční návštěva u Ježíše (Jan 19,39). Jeho noční setkání s Ježíšem je tedy příznačné pro jeho osobu. S podobným postojem vůči Ježíšovi je vykreslen rovněž Josef z Arimatie: „byl to Ježíšův učedník, ale tajný, protože se bál Židů“ (Jan 19,38). Je však pravdou, že se tajní Ježíšovi učedníci starají o jeho pohřeb, zatímco učedníci, kteří s ním veřejně vystupovali, v okamžiku pohřbu zůstávají skryti (srov. Jan 20,19).

**T ý d e n
s B o ž í m
s l o v e m**

1. čtení:
2 Kron 36,
14-16.90-23

2. čtení:
Ef 2,4-10

Evangelium:
Jan 3,14-21

Srovnání:

Nm 21,9

Jan 8,28

Jan 12,34

Jan 20,31

Jan 3,36

Jan 10,28

Jan 11,25-26

1 Jan 5,11-13

Rím 8,32

1 Jan 4,9-10

Jan 12,47

Jan 5,24

Jan 1,5.9

Ef 5,11-13

Nikodém patří ke skupině těch lidí, kteří nejsou ještě schopni se jednoznačně rozhodnout pro Ježíše. Nechce ztratit své postavení, nechce přerušit pouto se společníky svého stavu. Na druhou stranu ale též touží blíže poznat Ježíše jako učitele. Nehledě na Nikodémovu nerozhodnost, Ježíš ho neodmítá, nýbrž přijímá a poučuje. Jak je z Janova evangelia zřejmé, Nikodém zůstává s Ježíšem po tomto rozhovoru nadále spojen. V Jan 7,50 se Nikodém Ježíše zastává a nakonec se zasazuje o důstojný Ježíšův pohřeb (Jan 19,39).

Ježíš v první části rozhovoru (Jan 3,1-21) sděluje Nikodémovi, že k účasti na Božím království je nezbytné nové narození, zcela nový začátek. Nikodém to nemůže pochopit, jak se má toto znovunarození stát. Ježíš mu však pomáhá svým vysvětlením a mluví o znovunarození z vody a Ducha. Toto nové zrození ale člověk není sám schopen získat, nýbrž je mu darováno Bohem, a to ve křtu. Z následujících Ježíšových slov, je možné vypořádat, že při tomto Božím obdarování novým životem člověk nemá zůstat pasivní. Ze strany člověka je vyžadována víra v Božího Syna. Znovuzrození z Boha a víra v Božího Syna vedou člověka ke smyslu a plnosti jeho života: ke skutečnému, nepomíjejícímu životu.

Ježíš a Nikodém se během rozhovoru současně pohybují na zcela odlišných rovinách, mezi kterými neexistuje žádné porozumění, ba ani existovat nemůže, protože jsou ve své podstatě, a tedy i ve svém smýšlení, zcela odlišní. Jen věřící, tedy lidé příbuzné podstaty, mohou porozumět vlastnímu smyslu Ježíšových slov.

v. 14: Izrael byl na cestě pouští ohrožen velkým množstvím jedovatých hadů (Nm 21,4-9), bronzový (měděný) had zachraňoval před jistou smrtí. Had je symbolem smrti, ale v okolních národech Izraele je také symbolem plodnosti. Ten, který je vyvýšen na kříži, není někým, kdo potupně a zcela zkrachoval. Bůh to takto stanovil, aby se Ukřižovaný stal znamením spásy, zdrojem života. Není žádná jiná cesta a žádná jiná možnost jak vyváznout a uniknout z kázně, než skrze Něho.

v. 20: Zlé je to, co člověk koná bez Boha, kdy se člověk nedotazuje na Boha, kdy se člověk v sebejistotě řídí egoistickými plány a přáními. Když takovýto člověk nebere vážně Boží vůli, proč by pak měl věřit v jeho lásku? Kdo však touží po aktivním spojení s Bohem, ten je otevřen světlu jeho lásky.

K tématu

Hlubinná psychologie nám říká, že jsme často „opanováni svými stíny“. *Stínem* se tu nazývá ta část naší bytosti, kterou nejsme ochotni „integrovat“, patří tam vše, co se sami o sobě nejsme schopni či ochotni dozvědět, co si o sobě nechceme připustit. Bývá to oblast spojená s vinou – ale nemusíme nutně hned myslet na spáchání něčeho zlého, na hříchy; druhý význam německého i latinského slova pro vinu (*Schuld, debitum*) je „dluh“. Je to tedy vše, co životu dlužíme, co jsme zanedbali, nerozvinuli – včetně „zakopaných talentů“ – a vytěsnili, v čem jsme zůstali jednostranní. Je to naše stinná, temná a neprobádaná, nepřijatá stránka. Je to „*temný bratr* v nás samých“, *ten druhý* v nás – často pravý opak našeho vědomého já, *pan Hyde pro doktora Jackylla*.

Právě tuto stránku své bytosti často promítáme do druhých: tam se s ní můžeme porvat, zkritizovat ji a odsoudit! Jung, otec hlubinné psychologie, nám radí: Když nás někdo neuvěřitelně popuzuje, a my často vlastně ani nevíme proč, položme si otázku: není nám vlastně podobný? Neodsuzujeme na něm právě to, co si nejsme ochotni a schopni přiznat o sobě samých?

Nenastavil nám zrcadlo, v němž můžeme spatřit „svůj stín“? *Stíny* se mohou takto objevovat jak ve vztazích mezi jednotlivci, tak i ve „skupinových předsudcích“, stereotypch vnímání, kterými se navzájem vidí různé národy, rasy, církve...

Ježíš, zdá se, byl ideálním „projekčním plátnem“ pro mnohé, kteří si do něj promítali své *stíny*, nenáviděli v něm to, co sami zůstali životu dlužni. Farizejové, saduceové, zákoníci, představitelé náboženského establishmentu, strážci tradic a ritu, náboženství zákazů a příkazů – ti v něm s odporem viděli právě to, co jim chybělo, co „vytěsnili“, – *svobodu*, kterou dává láska. Proto je pro ně Ježíš rebel, rušitel Zákona.

Na druhé straně třeba *zéloti*, mužové dýky, kteří se chápali jako potomci *mstitelů Izraele* – jak museli pohrdat mužem, hlásajícím nenásilí, jak je dráždila připomínka, že „síla muže“ není tím nejúčinnějším prostředkem, který má Bůh k dispozici! Možná, že z tohoto okruhu byl Jidáš a že motivem jeho zrady bylo zklamání z představ, které si do Ježíše jako očekávaného Vysvoboditele promítal.

Ano, do Ježíše si přemnoží promítali svá vlastní očekávání, přání a ideály – a také své *stíny*. Odtud ta nenávisť vůči muži, který přece nikomu neublížoval. Ano, to je podstatné – *Ježíš nevrací tyto projekce zpátky*. Dává-li nám někdo najevo své nepřátelství, často mu odplácíme stejným, ne-li horším; v složitém síťovém přenosu a protipřenosu za určitou dobu těžko pravdivě hodnotíme druhé i sami sebe. Ale Ježíš se do těchto pastí, do této spirály odplaty, nenechává vůbec zatahnout: *Budte jako můj nebeský Otec, který dává svému slunci svítit a dešti padat na dobré i zlé, spravedlivé i nespravedlivé*. Je zřejmé, že ten, který na sebe nechá dopadnout stíny druhých a nebrání se, se stává *obětním beránkem*. Či kozlem, na kterého rituálně vkládalo společenství Izraele své hříchy, a pak ho vyhnalo do pouště. A Ježíš na sebe bere tuto roli. „*Opovržený, opuštěný od lidí, muž bolesti... jako ten, před nímž si lidé zakrývají tvář... A přece on nesl naše utrpení, obtížil se našimi bolestmi... Hospodin na něho uvalil vinu nás všech*“ – tak předpověděl prorok Izaiáš. A apoštol Pavel neváhá říci *stal se pro nás hříchem*.

Byl „vyvýšen“ na kříž – odklizen ze země živých. Ale právě tím se otvírá možnost proměny, obratu. *Pohlédnou na toho, kterého probodli*, praví se v žalmu, který křesťané vždy vztahovali na Ukřižovaného. Právě proto, že se nezapletl do šerosvitu vracení ran a opětování *přenosu stínu*, stává se *ukřižovaný Ježíš zrcadlem*, v němž je možné vidět plně a nezkresleně celou *brázu lidského hříchu*. A zde se otvírá ona možnost uzdravení – jeho důležitou součástí je pochopit, že to jsou naše hříchy, že i my jsme součástí světa, který Krista odvrhl: „*On byl proboden pro naše nepravosti, rozdrčen pro naše zločiny, tížily ho tresty pro naši spásu*“, říká prorok Izaiáš a dodává: „*Jeho rány nás uzdravily*.“ A jestliže to pochopíme, můžeme *vtáhnout zpět projekce stínu*, můžeme říci „*mea culpa*“ – má vina, a neuhýbat už před odpovědností.

Tomáš Halík – *Oslovit Zachea*

Další texty v týdnu

Po: 2 Sam 7,4-16; Řím 4,13.16-18.22;

Čt: Ex 32,7-14; Jan 5,31-47

Mt 1,16-24a

Út: Ez 47,1-9.12; Jan 5,1-3a.5-16

Pá: Mdr 2,1a.12-22; Jan 7,1-2.10.25-30

St: Iz 49,8-15; Jan 5, 17-30

So: Jer 11,18-20; Jan 7,40-53